

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.III.21.018/2020/5. szám

A tanács tagjai: Salamonné dr. Piltz Judit a tanács elnöke

Dr. Farkas Antónia előadó bíró

Dr. Zumbók Péter bíró

A felperesek: Felperes1

(Cím2) I. rendű

Felperes2

(Cím2) II. rendű

Felperes3

(Cím2) III. rendű

kk. Felperes2

(Cím2) IV. rendű

A felperesek képviselője:

Szűcs Péter Ügyvédi Iroda

(Cím6,

ügyintéző: dr. Szűcs Péter ügyvéd)

Az alperes: Alperes1

(Cím1)

Az alperes képviselője:

Dr. Dániel Róbert Tamás ügyvéd

(Cím9)

A per tárgya: kártérítés megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó felek:

felperesek

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.115/2020/7.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Miskolci Törvényszék 13.P.21.674/2017/72.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezéseit – az első- és másodfokú perköltségre is kiterjedően – hatályon kívül helyezi, ebben a körben az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, az I. rendű felperest megillető sérelemdíj összegét 8.000.000 (nyolcmillió) forintra, a II. rendű felperesét 4.000.000 (négymillió) forintra, a IV. rendű felperesét 2.000.000 (kétmillió) forintra és ezen összegek után 2016. június 9-től a

kifizetés napjáig számított, a késsedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal egyező mértékű kamataira, az alperes által a felpereseknek fizetendő elsőfokú perköltség összegét 926.585 (kilencszázhuszonhatezer-ötszáznyolcvanöt) forintra felemeli.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg egyetemlegesen a felpereseknek 508.000 (ötszáznyolcezer) forint együttes másodfokú perköltséget és felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 400.000 (négy százezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket a Magyar Állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] Az I. és II. rendű felperes gyermekének, a IV. rendű felperesnek 2016. június 9-i születésekor az alperes a műtét során nem az elvárható gondossággal járt el, amelynek következtében az I. rendű felperes méhének és bal oldali méhfüggelékének az eltávolítására került sor, emiatt az I. rendű felperesnek több gyermeke nem születhet.

[2] Az I. rendű felperes fentiek következtében önbizalmát elvesztette, testi és lelki fájdalmakkal küzd, amely rányomja a bélyegét a házastársi kapcsolatára és a gyerekeihez fűződő viszonyára, nagy mértékben befolyásolva a család harmonikus együttélését, a párkapcsolatot és az anya-gyermek kapcsolatot.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[3] A felperesek keresetükben a káreseménynel okozati összefüggésben sérelemdíj iránti igényt terjesztettek elő. Az I. rendű felperes 8.000.000 forint, a II. rendű felperes 6.000.000 forint, a III-IV. rendű felperesek személyenként 2.000.000 forint és kamatai megfizetésére kérték az alperes kötelezését.

[4] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.

[5] Az elsőfokú bíróság a másodfokú bíróság által helybenhagyott rész- és közbenső ítéletével megállapította, hogy az alperes megsértette az I. rendű felperes testi épséghez és egészséghez, továbbá a II., III. és IV. rendű felperesek családban éléshez fűződő személyiségi jogát, amely jogsértés miatt a felpereseket ért nem vagyoni sérelemért teljes felelősséggel tartozik.

Az első- és másodfokú ítélet

[6] Az elsőfokú bíróság a 2020. január 27-én meghozott ítéletével sérelemdíj címén az I. rendű felperes részére 6.000.000 forintot, a II. rendű felperes részére 3.000.000 forintot, a III. rendű felperes részére 2.000.000 forintot, a IV. rendű felperes részére pedig 1.000.000 forintot ítélt meg az ítélethozatalkor fennálló ár- és értékviszonyok figyelembevételével. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

[7] A sérelemdíj mértékének a meghatározásakor figyelembe vette az aggálytalan igazságügyi orvosszakértői véleményt. Megállapította, hogy a felpereseknél feltárt pszichés

traumák az alperes jogellenes és felróható magatartásával ok-okozati összefüggésben keletkeztek.

[8] Kifejtette, hogy a felperesek nem egyforma mértékű hátrányokat szenvedtek el a jogsértés következtében, a legsúlyosabb hátrány az I. rendű felperest érte.

[9] Kiemelten értékelte a sérelemdíj összegének a meghatározásakor az alperes jogsértésének súlyos fokát, valamint a felperesekre gyakorolt hatását.

[10] Tekintettel volt arra is, hogy a felpereseket ért pszichés hátrányok megfelelő terápia mellett csökkenthetőek.

[11] A valamennyi fél fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét fellebbezett részében részben megváltoztatta, és az alperest terhelő perköltség összegét 347.960 forintról 758.439 forintra emelte fel, egyebekben azt helybenhagyta.

[12] Indokolása szerint az elsőfokú bíróság által helytállóan értékelt hátrányok alapján az ítélelhozatal időpontjában fennállt értékviszonyok figyelembevételével megítélt sérelemdíj megfelelt a hasonló ügyekben kialakult ítélkezési gyakorlatnak.

[13] Hangsúlyozta, hogy bár a sérelemdíjnak van büntető funkciója, az azonban nem elsődleges, a hasonló tárgyú ügyekben született ítéletek alapját pedig valamennyi esetben az egészségügyi szolgáltató jogellenes és felróható magatartása képezte.

[14] Utalt arra, hogy a II-III-IV. rendű felperesek életvitelükben, mindennapjaikban bekövetkezett hátrányos változások nem voltak vitásak, annak a II. és III. rendű felperes mentális egészségére gyakorolt hatását a pszichológusi szakértői vélemény alátámasztotta. A IV. rendű felperes vonatkozásában hivatkozott a köztudomású hátrányokra.

[15] A kamatfizetés vonatkozásában rámutatott arra, hogy az elsőfokú bíróságnak – mivel az okozott hátrány mértékét az ítélelhozatal időpontjában fennálló értékviszonyok szerint határozta meg – nem kellett a kamatfizetés kezdő időpontjáról határoznia, ugyanis ebben az esetben a felpereseket a kamatigény a késedelmes teljesítés esetére illeti meg, amely az ítélet jogerőre emelkedését követően eredménytelenül eltelt teljesítési határidő bekövetkeztével válik esedékessé (PK 226. számú állásfoglalás).

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[16] A jogerős ítélet ellen a felperesek terjesztettek elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben annak részbeni hatályon kívül helyezésével az alperes kötelezését kérték az I. rendű felperes részére 8.000.000 forint, a II. rendű felperes részére 4.000.000 forint, a IV. rendű felperes részére pedig 2.000.000 forint és ezen összegek után 2016. június 9-től járó késedelmi kamatai megfizetésére. Másodlagosan – a sérelemdíj iránti igény ítélelhozatalakor fennálló ár- és értékviszonyok figyelembevétele esetén – az elsőfokú bíróság ítéletének a meghozatalától kérték az alperes kötelezését a késedelmi kamatok megfizetésére. Az I-IV. rendű felperesek kérték továbbá az alperes kötelezését bruttó 1.129.785 forint elsőfokú perköltség megfizetésére is.

[17] Megsértett jogszabályhelyként a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 206. § (1) bekezdését, 75. § (1)-(2) bekezdéseit, 81. § (2) bekezdését, valamint a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:52. §-át és 6:534. § (1) bekezdését jelölték meg.

[18] Hivatkoztak arra, hogy a másodfokú bíróságnak – amennyiben osztotta a felperesek fellebbezésben kifejtett álláspontját – újra kellett volna értékelni a bírói gyakorlatnak megfelelően a sérelemdíjak összegszerűségét.

[19] Előadták, hogy a másodfokú bíróság kirívóan okszerűtlen bizonyítékértékelést valósított meg, amely sértette a sérelemdíj jogintézményét, mivel álláspontjuk szerint a megállapított összegek nem töltik be teljes mértékben a reparáló és büntető funkciót. Hangsúlyozták, hogy a sérelemdíjnak van pönalizáló funkciója is, amelyet az elbírálás során nem lehet figyelmen kívül hagyni.

[20] Érvelésük szerint a másodfokú bíróság jogszabálysértően járt el, amikor a sérelemdíj jogintézményét a nem vagyoni kártérítéssel analóggént bírálta el annak ellenére, hogy az nem tekinthető kártérítésnek. Erre tekintettel vitatták, hogy a korábbi, nem vagyoni kártérítések tárgyában hozott eseti döntések összehasonlításra alkalmasak lettek volna ebben az ügyben.

[21] Hivatkoztak arra is, hogy a másodfokú bíróság által idézett ítéletek a jelen ügygel nem összehasonlíthatóak, továbbá az elbírálás időpontja is jelentősen különbözött.

[22] Másodlagos felülvizsgálati kérelmük indokaként előadták, hogy amennyiben az ítélethozatalkori ár- és értékviszonyok alapján kerül meghatározásra a sérelemdíj összege, úgy a Ptk. 6:534. § (1) bekezdés alapján késedelmi kamat ezen időponttól jár.

[23] A perköltség vonatkozásában előadták, hogy mivel a másodfokú bíróság alkalmazhatónak találta a régi Pp. 81. § (2) bekezdését, így az nem csak az ügyvédi munkadíjra irányadó, hanem az egyéb költségekre is. Kérték továbbá az ügyvédi munkadíj vonatkozásában másfélszeres szorzó alkalmazását az ügy bonyolultságára, valamint a kifejtett tevékenység mennyiségére és minőségére hivatkozással. Sérelmezték, hogy ebben a körben a másodfokú bíróság nem adta indokát, hogy miért nem találta alaposnak a fellebbezésüket.

[24] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében – tartalmilag – a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte. Hivatkozott arra is, hogy felülvizsgálatnak nincs helye a régi Pp. 271. § (1) bekezdés c) pontja alapján.

A Kúria döntése és jogi indokai

[25] A felülvizsgálati kérelem alapos.

[26] A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezéseit a Pp. 270. § (2) és a 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között, a Pp. 272. § (2) bekezdése szerint megjelölt jogszabálysértések tekintetében vizsgálta felül.

[27] Alaptalannak találta a Kúria az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében tett, régi Pp. 271. § (1) bekezdés c) pontjára alapított alaki kifogását, amely szerint a jogerős ítélet felülvizsgálatának nincs helye csupán a kamatfizetésre, illetve perköltségekre vonatkozó rendelkezések ellen. Mivel a felperesek nemcsak a perköltségről szóló döntést, hanem a sérelemdíj összegszerűségét is támadták felülvizsgálati kérelmükben, ezért az alperes e vonatkozásban előterjesztett hivatkozása megalapozatlan, a felülvizsgálati kérelmet a Kúria érdemben bírálta el.

[28] A felperesek a sérelemdíjjal kapcsolatban hivatkoztak a Ptk. 2:52. §-ának sérelmére, ezen belül különösen arra, hogy az ügyben eljáró bíróságok nem vették kellő súllyal figyelembe a sérelemdíj magánjogi büntetés funkcióját. A bíróság a Ptk. 2:52. § (3) bekezdése alapján a sérelemdíj összegét az eset körülményeire – különösen a jogsértés súlyára, ismétlődő jellegére, a felróhatóság mértékére, a jogsértésnek a sértettre és környezetére gyakorolt hatására – tekintettel, egy összegben határozza meg. A pénzben meghatározott összeg a jellegét tekintve kárpótlás, elégtétel az elszenvedett nem vagyoni hátrányért; a

személyiségi jogsértés körébe került sérelemdíj jogintézménye közvetett kompenzáció és egyben magánjogi büntetés, amelynél nem hagyható figyelmen kívül a személyi sérelem súlya, következményei, a károsodáskor fennálló ár- és értékviszonyok, valamint a bírói gyakorlat összehasonlításra alkalmas más ügyekben hozott döntései. Rámutat a Kúria: a mérlegelési szempontok a büntető funkció kivételével alapvetően nem térnek el a korábbiaktól, a sérelemdíj jogintézménye ugyanúgy a káreseménnyel összefüggésben keletkezett nem vagyoni hátrányok kompenzálására szolgál. A Ptk. 2:52. § (3) bekezdése csupán példálózóan sorolja fel azokat a mérlegelési körülményeket, amelyeket a bíróságoknak kiemelten, de nem automatikusan és azonos súllyal a mérlegelési körükbe kell vonniuk a sérelemdíj összegének meghatározásakor. Ennek folytán a büntető funkció figyelembevétele is csak az eset összes körülményének értékelése alapján történhet, a jelen ügyben a bíróságok – helyesen – az egészségügyi intézmény alperessel szemben ezt nem látták indokoltnak kiemelten figyelembe venni az összecszerűség meghatározása során.

[29] Megalapozottan állították a felperesek a régi Pp. 206. § (1) bekezdésének a megsértését. A felperesek által megjelölt fenti jogszabálysértésre tekintettel a Kúriának azt kellett vizsgálnia, hogy a másodfokú bíróság mérlegelési tevékenysége iratellenes, logikailag ellentmondó, nyilvánvalóan okszerűtlen volt-e, ugyanis a bizonyítékok okszerűtlen mérlegelésének hiányában a bizonyítékok felülmérlegelésére a felülvizsgálati eljárásban nincs lehetőség (BH 2017.155., BH 2012.179.).

[30] A Kúria egyetértett a másodfokú bírósággal annyiban, hogy a korábbi ügyekben született ítéletek, döntések a sérelemdíj összegének meghatározásakor kiindulási alapként szolgálhatnak a bíróságok számára a hasonló tényállású ügyekben. A Kúria már több határozatában is kifejtette, hogy a sérelemdíj összegének a meghatározásánál figyelemmel kell lenni a bírói gyakorlatra, a más, összehasonlításra alkalmas ügyekben hozott döntésekre is. Ezeket azonban nem lehet automatikusan alapul venni, mert az egyéni körülmények és az egészségkárosodásból származó hátrányok különbsége az, ami alapot adhat az eltérő mértékű kompenzáció megállapítására. Minden eset más és más, nagyon hasonló tényállások mellett is lehetnek olyan különbségek az ügyek között, amelyek eltérő döntés meghozatalát indokolják. Az egyedi ügyekben hozott döntés azonban nem köti a bíróságot (Kúria Pfv.III.20.279/2018/4.).

[31] Az adott esetben az I., II. és IV. rendű felperesek részére megítélt sérelemdíj összegét az ügyben eljáró bíróságok nem a bizonyítékok régi Pp. 206. § (1), illetve (3) bekezdésének megfelelő, okszerű mérlegelésével határozták meg. Azok a Kúria megítélése szerint nem feleltek meg sem az elbíráláskori, sem a káreseménykori ár- és értékviszonyoknak, illetve nem voltak alkalmasak az I., II. és IV. rendű felpereseket ért sérelmek kompenzálására. Az eljáró bíróságok nem értékelték kellő súllyal az I. rendű felperes által elszenvedett pszichés hátrányokat, amelyek alapvetően befolyásolják a család életét. Kiemelten kell értékelni, hogy az I. rendű felperes a műtét következtében nem vállalhat több gyermeket, amelyet súlyos pszichés traumaként élt meg, és még adekvát terápia esetén sem várható mentális állapotának teljes rendeződése. A pszichológus szakértői vélemény alapján nem vitatható, hogy az I. rendű felperesnél kialakult állandó feszültség, hangulati labilitás az egész család mindennapjait súlyos fokban hátrányosan befolyásolja. Bár a II. és IV. rendű felperes esetében súlyos mentális zavar nem volt kimutatható, azonban az I. rendű felperesnél a káreseménnyel okozati összefüggésben kialakult maradandó pszichés elváltozás a család megszokott, örömteli mindennapjait felborította, életvitelüket negatívan érinti mind a mai napig. A károsultaknak olyan helyzetbe kell kerülniük, amelybe akkor lettek volna, ha a káresemény nem következik be, ezért a Kúria úgy ítélte meg, hogy a káreseménykori ár- és értékviszonyok alapulvételével az I. rendű felperes részére 8.000.000 forint, a II. rendű

felperes részére 4.000.000 forint, a IV. rendű felperes részére pedig 2.000.000 forint az az összeg, amely alkalmas az I., II. és IV. rendű felpereseket ért hátrányok kompenzálására, és ezek az összegek felelnek meg az ítélkezési gyakorlatnak, amely az összehasonlításra alkalmas ügyekben kialakult. Mivel a Kúria a sérelemdíjak összegét a káresemény időpontjában irányadó értékviszonyok figyelembevételével állapította meg, ezért az alperest ezen időponttól kötelezte a Ptk. 6:48. § (1) bekezdésében meghatározott mértékű késedelmi kamat megfizetésére a sérelemdíj iránti igény esetén a Ptk. 2:52. § (2) bekezdése szerint alkalmazandó Ptk. 6:532. §-a alapján.

[32] A felperesek felülvizsgálati kérelmében hivatkozottakra figyelemmel rámutat a Kúria, hogy abban az esetben, ha a Kúria az elbírálás idején érvényesülő ár- és értékviszonyok alapulvételével határozta volna meg a sérelemdíj összegét, az ettől az időtől kezdve járó késedelmi kamatról való rendelkezés nem lett volna mellőzhető tekintettel arra, hogy a felperesek a késedelmi kamat megfizetése iránti igényüket előterjesztették és az esedékességtől a jogszabály kamatfizetési kötelezettséget ír elő [Ptk. 6:534. § (1) bekezdés], ezért az alperes az érték meghatározásának időpontjától kezdve lenne köteles a törvényes mértékű késedelmi kamat megfizetésére (EBH 2009.2041., Kúria Pfv.III.21.856/2010/8.). Adott esetben azonban, mivel a sérelemdíj összege a káreseménykori ár- és értékviszonyok alapján került megállapításra, a Kúria a késedelmi kamatról az elsődleges felülvizsgálati kérelem szerint rendelkezett.

[33] A felperesek felülvizsgálati kérelmükben hivatkoztak a régi Pp. 75. § (1)-(2) bekezdéseinek, és a 81. § (2) bekezdésének a megsértésére.

[34] Megalapozottan állították a felperesek, hogy 62.985 forint készkiadásuk a perköltség részét képezi és mint pernyertes feleket, az őket a perköltség részeként megilleti. Mivel a Kúria megváltoztatta az elsőfokú bíróság döntését az összegszerűség körében, ezáltal megváltozott a pernyertesség-pervesztesség aránya is. A felperesek teljes egészében pernyertesek lettek, ezért a Kúria az elsőfokú perköltségről a régi Pp. 78. § (1) bekezdésére figyelemmel – a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) 3. § (2) és (5) bekezdései alapján, a pertárgyérték alapulvételével határozott (680.000 forint + ÁFA + 62.985 forint). A felülvizsgálati kérelemben hivatkozottól eltérően az elsőfokú perköltség vonatkozásában a Kúria nem látta megalapozottnak az IM rendelet 3. § (6) bekezdésének alkalmazását, ugyanis a felperesek részére ügyvédi munkadíjként megállapított összeg a magas pertárgyértékre tekintettel arányban áll az elvégzett ügyvédi tevékenységgel. A felperesek fellebbezésében foglaltak ellenére a másodfokú bíróság határozata indokolásában nem tért ki arra, hogy miért nem látott indokot az ügyvédi munkadíj megemelésére, ugyanakkor ez az ügy érdemi elbírálására nem volt kihatással, a Kúria pedig a fenti indokok alapján rendelkezett az elsőfokú perköltségről.

[35] Mivel a Kúria döntése folytán a felperesek az elsőfokú eljárásban teljes egészében pernyertesek lettek, szükségtelenné vált a régi Pp. 81. § (2) bekezdésének megsértésére alapított, felülvizsgálati kérelemben előadott hivatkozás vizsgálata.

[36] Mindezek alapján a Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezéseit a régi Pp. 275. § (4) bekezdése alapján részben, az első- és másodfokú perköltségre is kiterjedően hatályon kívül helyezte, a régi Pp. 253. § (2) bekezdésének megfelelő alkalmazásával az elsőfokú bíróság ítéletét ebben a körben megváltoztatta, az I., II. és IV. rendű felpereseket megillető sérelemdíj összegét a keresetnek megfelelően felemelte, a káresemény időpontjától kezdődően késedelmi kamatot állapított meg, valamint a felpereseknek járó elsőfokú perköltség összegét is felemelte.

Záró rész

[37] A felülvizsgálati kérelem eredményessége folytán a Kúria az alperest a régi Pp. 270. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó régi Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a felperesek részére a jogi képviselőjükkel felmerült 300.000 forint + ÁFA másodfokú perköltség és 100.000 forint + ÁFA felülvizsgálati eljárás költség megtérítésére. A Kúria a másodfokú perköltség összegét a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdése alapján a fellebbezések pertárgyértékei figyelembevételével – a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel arányban állóan – míg a felülvizsgálati eljárás költségét a 3. § (2) és (5) bekezdése alapján, a felülvizsgálati pertárgyérték alapulvételével állapította meg, a 4/A. § szerint általános forgalmi adóval növelten.

[38] A felperesek költségmentessége folytán le nem rótt, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 50. § (1) bekezdése szerint számított felülvizsgálati eljárás illetéket az alperes illetékmentességére tekintettel a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli.

[39] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a benyújtásakor hatályban lévő vészhelyzet ideje alatt érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedésekről szóló 74/2020. (III. 31.) Korm. rendelet 29. § (2) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

[40] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a régi Pp. 271. § (1) bekezdésének e) pontja zárja ki.
Budapest, 2021. június 2.

Salamonné dr. Piltz Judit s.k. a tanács elnöke, Dr. Farkas Antónia s.k. előadó bíró, Dr. Zumbók Péter s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

bíróági ügyintéző

HM